

จากความเชื่อความศรัทธาสู่การสร้างสรรค่านาฏพุทธบูชา

ชุดศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบพิตร

From Believe and Faith to create the Buddhist spiritual dance :

A Worship of Suphatthara Bophit

ภูวนัย กาฬวงศ์¹ ชลาลัย วงศ์อารีย์² และนฤมล จิตต์หาญ³

Puwanai Kalawong¹ Chalalai Vongaree² Naruemol Chithan³

Received: 22 May 2023, Revised: 4 June 2023, Accepted: 4 June 2023

บทคัดย่อ

ความเชื่อและความศรัทธาของผู้คนทำให้เกิดเป็นแนวทางในการกำหนดชีวิตให้เกิดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับจารีตประเพณี และแนวทางของกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม โดยเมื่อมนุษย์เกิดความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ ก็จะทำให้เกิดความศรัทธา ซึ่งความศรัทธาเป็นความเชื่ออย่างมีเหตุผล ทำให้เกิดกิจกรรมทางสังคมจนเกิดเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่ดำรงมา ดังเช่น ประเพณีขึ้นเขากระโดง นับเป็นประเพณีที่เกิดจากความศรัทธาของผู้คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขึ้นไปสักการะรอยพระพุทธรูปและพระสุภัทรบพิตร ซึ่งเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ จนกลายเป็นประเพณีที่ดำรงและสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน จากพลังความศรัทธาที่เกิดขึ้นกลายเป็นประเพณีดังกล่าวจึงได้มีการสร้างสรรค่านาฏพุทธบูชา ชุดศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบพิตร เพื่อใช้ในการบวงสรวงพระคู่บ้านคู่เมืองของชาวบุรีรัมย์ขึ้น เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความศรัทธาของชาวบุรีรัมย์ที่มีต่อพระสุภัทรบพิตร โดยใช้วิธีการสร้างสรรค์ผ่านองค์ประกอบทางนาฏศิลป์ ซึ่งจากการศึกษาพบว่านอกจากการรวมตัวของผู้คนเพื่อรำบวงสรวงเป็นอามิสบูชาในครั้งนี้แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างความสามัคคีของผู้คนในชุมชนผ่านกิจกรรมการฟ้อนรำ และเสริมสร้างจิตสำนึกของชาวบ้านให้มีความห่วงใยในประเพณีวัฒนธรรมอีกด้วย

คำสำคัญ: ความเชื่อ, ความศรัทธา, นาฏพุทธบูชา, พระสุภัทรบพิตร

ABSTRACT

People's belief and faith cause the guidelines in the life regulation in the guideline practices in traditions, customs and the guidelines of different social activities. When humans have their beliefs in different things, it causes the faith with reasonable beliefs. This makes social activities becoming good traditions and cultures as in Khao Kradong Climbing Tradition, causing from people's faith. The tradition aims at climbing on the Kha Kradong Mountain to warship Buddha Footprint and Pra Suphatthara Bophit, clinging to people's mind, becoming the good tradition and inherited until the present time. From the caused faith power, it becomes the mentioned tradition in creating the Buddhist Spiritual Dance, the faith package to worship Pra Suphatthara Bophit. This is to sacrifice the Buddha respectable for Buriram City to reflect the Buriram people's faith towards Pra Suphatthara Bophit by creating the Buddhist Spiritual Dance. From the study, it found that besides people gathering for dancing to sacrifice in this worship, it reflected creating the unity of the people in different communities through dancing activities, and enhancing the surrounding villagers' awareness to cherish their traditions and cultures.

Keyword: belief, faith, worship dance, the Suphatthara Bophit Buddha

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อีเมล Puwanai.kw@bru.ac.th

² อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อีเมล Chalalai.va@bru.ac.th

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อีเมล Naruemol.ch@bru.ac.th

บทนำ

ความเชื่อของชาวพุทธในสังคมไทยเป็นความเชื่อที่หลากหลาย อันเป็นที่มาของความเชื่อและพิธีกรรมตามประเพณีต่าง ๆ มีรูปแบบและวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป ความเชื่อส่วนใหญ่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยความเชื่อเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติย่อมมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ หมายถึงเชื่อในพลังอำนาจที่จะบันดาลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในจักรวาล ความเชื่อในปัญญาของมนุษย์โดยใช้เหตุผล (दनัย โสโยธา, 2538) เมื่อมนุษย์เกิดความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ จะทำให้เกิดความศรัทธา ความเชื่อจึงมีความสำคัญในการกำหนดคุณค่า ทศนคติ และความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนเองเชื่อ ซึ่งจากความเชื่อและความศรัทธาของผู้คนในสังคมทำให้เกิดกิจกรรมทางสังคมที่ผู้คนส่วนใหญ่นับถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง จนเกิดกลายเป็นประเพณีและวัฒนธรรม

ประเพณีเป็นกิจกรรมที่มีการปฏิบัติสืบเนื่องกันมา เป็นเอกลักษณ์และมีความสำคัญต่อสังคม อันเป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรมของสังคมเชื่อชาติต่าง ๆ กลายเป็นประเพณีประจำชาติและถ่ายทอดกันมาโดยลำดับ ซึ่งประเพณีเป็นแบบความคิด ความเชื่อ การกระทำ ค่านิยม ทศนคติ ศีลธรรม จารีตระเบียบแบบแผน และวิธีการกระทำสิ่งต่าง ๆ การประกอบพิธีกรรมที่กระทำในโอกาสต่าง ๆ ลักษณะสำคัญของประเพณีถือเป็นสิ่งที่ปฏิบัติเชื่อถือกันมาอย่างช้านาน จนกลายเป็นแบบอย่างที่ยึดถือต่อกันมา (นิพัทธ์พงศ์ พุมมา, 2555) โดยประเพณีถือเป็นพฤติกรรมของสังคมและเป็นสิ่งที่คนในสังคมร่วมกันสร้างขึ้นและสืบทอดปฏิบัติต่อกันมาอย่างยาวนาน

บุรีรัมย์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชื่อเสียงว่าเป็นแหล่งศิลปกรรมและอารยธรรมเขมรโบราณที่งดงามที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย และมีพัฒนาการต่อเนื่องทางสังคมและวัฒนธรรม ทั้งในรูปโบราณสถาน โบราณวัตถุ รวมทั้งความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ด้วยความหลากหลายทางด้านประเพณีวัฒนธรรมจึงได้ขึ้นชื่อว่าเป็นเมืองรวมวัฒนธรรม นับเป็นดินแดนเก่าแก่ที่มีผู้คนกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่ ประกอบด้วย 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์จะมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดประเพณีต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน เช่น ประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้ง ประเพณีแข่งเรือยาว ประเพณีขึ้นเขากระโดง เป็นต้น โดยประเพณีขึ้นเขากระโดง หรือประเพณีขึ้นเขาเตื่อนห้า (เทศกาลสงกรานต์) เป็นประเพณีของชุมชนที่มีการจัดงานสืบสานประเพณีจนกลายเป็นงานประจำปี จัดขึ้น ณ วนอุทยานภูเขาไฟกระโดง ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้ผู้คนในชุมชนรวมตัวกันแห่ผ้าอ่องสะขันธ์ภูเขากระโดง โดยเดินขึ้นบันไดนาค 297 ขั้น เพื่อนำผ้าอ่องสะขันธ์ไปห่มพระสุภัทรวาสตที่ประดิษฐานอยู่บนปากปล่องภูเขาไฟกระโดง ซึ่งเป็นภูเขาไฟในจำนวน 6 ลูก ที่พบในจังหวัดบุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่เป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ประชาชนได้สืบทอดต่อกันมา คือพิธีบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และพิธีสงฆ์ พระสุภัทรวาสต (ศรีนวล แดงภู และคณะ, 2561) โดยผู้คนในจังหวัดบุรีรัมย์มีความศรัทธาในพระสุภัทรวาสตเป็นอย่างมาก ถือเป็นพระพุทธรูปคูเมือง ภายในเศียรบรรจุพระธาตุ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2512 โดยผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ นายสรวิชัย บุญญานุสาสน์ ในขณะนั้น ร่วมกับพ่อค้า ประชาชน และผู้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสในความคิดและโครงการต่าง ๆ ของหลวงพ่อบุญมา ปัญญาปโชโต อดีตเจ้าอาวาสวัดเขากระโดง ได้ร่วมกันจัดสร้างขึ้น เพื่อให้เป็นที่สักการบูชาของพุทธศาสนิกชนทั่วไป (ครอบครัวชิดชอบ, 2559) จากความเชื่อและพลังศรัทธาที่เกิดจากความนึกคิดของคนในอดีตของชาวบ้านจังหวัดบุรีรัมย์ได้แสดงออกมาทางพฤติกรรมจนกลายเป็นประเพณีขึ้นเขากระโดง กระทั่งในปี พ.ศ. 2560 จังหวัดบุรีรัมย์ได้พัฒนางานประเพณีขึ้นเขากระโดงสู่งานเทศกาลภูเขาไฟบุรีรัมย์ โดยประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบัน มีการนำทรัพยากรวัฒนธรรมท้องถิ่นมาประกอบสร้างให้เกิดเป็นงานเทศกาล ซึ่งเทศกาลภูเขาไฟบุรีรัมย์ถือเป็นประเพณีประเพณีขึ้นชื่อ

ประเพณีในรูปแบบใหม่ โดยประเพณีประดิษฐ์เป็นการนำเอาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประเพณีหรือวัฒนธรรมของท้องถิ่นมาประดิษฐ์ซ้ำ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งประเพณีประดิษฐ์สะท้อนให้เห็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น เช่น ด้านการท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรม เพื่อตอบสนองการบริโภคของนักท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันการท่องเที่ยวก็สร้างกลไกอำนาจเพื่อตอบสนองต่อกลุ่มต่าง ๆ (ชนวรรธน นิธิพานนท์, 2558)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนและคณะจึงได้สร้างสรรค์การแสดงชุดศรีศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบทพิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นนาฏภูษาถวายแด่พระสุภัทรบทพิตรในงานเทศกาลภูเขาไฟบุรีรัมย์ ภายใต้ชื่องาน “แห่ผ้าขึ้นภูเขาไฟ น้อมใจไหว้พระใหญ่ ไปเทียวลานวัฒนธรรม” โดยเป็นการสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพถึงความเชื่อและความศรัทธาของชาวบ้านจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีความศรัทธาในองค์พระสุภัทรบทพิตร พระคู่บ้านคู่เมืองของชาวจังหวัดบุรีรัมย์ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความสามัคคีของผู้คนในชุมชนผ่านกิจกรรมการฟ้อนรำ และเสริมสร้างจิตสำนึกของชาวบ้านให้มีความหวงแหนในวัฒนธรรมอีกด้วย โดยการรำดังกล่าวเป็นความร่วมมือร่วมใจของผู้คนในจังหวัดบุรีรัมย์เพื่อรำถวายเป็นอาามิสบูชาแด่องค์พระสุภัทรบทพิตร

ความเชื่อและความศรัทธา

มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมความเชื่อและความเชื่อยังเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับมวลมนุษยชาติ ซึ่งมีอยู่มากและยังถือเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์ในสมัยโบราณ โดยความเชื่อเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติย่อมมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ หมายถึงเชื่อในพลังอำนาจที่จะบันดาลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในจักรวาล ความเชื่อในปัญญาของมนุษย์โดยใช้เหตุผล ความรู้เหตุผลคือลำดับสูงสุดแห่งปัญญา เป็นมูลเหตุให้เกิดพระพุทธศาสนา (ดนัย ไชยโยธา, 2538) โดยเมื่อมนุษย์เกิดความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ จะทำให้เกิดความศรัทธา ซึ่งความศรัทธาเป็นความเชื่ออย่างมีเหตุผล มั่นใจในความจริง ความดี ในสิ่งที่นับถือปฏิบัติ ศรัทธาในพระพุทธศาสนาหมายถึงความเชื่อ ความนับถือที่ประกอบด้วยปัญญาและเหตุผล เพราะพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งปัญญา ไม่เชื่ออย่างมกมาย คำสอนของพระพุทธเจ้าถ้ามีองค์ประกอบเป็นความศรัทธา จะต้องต้องมีองค์ประกอบด้านปัญญาคู่กันเสมอ (สุเมธนา ฅณาเจริญ, 2548) ซึ่งมนุษย์มีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ มาตั้งแต่โบราณกาล โดยสาเหตุของความเชื่อเหล่านั้นมาจากความไม่รู้ และเพื่อความสบายใจในการดำเนินชีวิต เป็นการยอมรับต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ให้ความเคารพเกรงกลัว สร้างจินตนาการความเชื่อต่าง ๆ ก่อให้เกิดแบบแผนพฤติกรรม ความคิด สืบทอดต่อกันมาในรูปแบบขนบธรรมเนียม ประเพณี และพิธีกรรม

ดังนั้นความเชื่อและความศรัทธาเป็นมูลเหตุให้มีการพัฒนาชีวิตและสังคม สิ่งที่เกิดขึ้นจะสื่อออกมาทางวัฒนธรรมซึ่งแสดงออกในรูปแบบของประเพณีหรือพิธีกรรมต่าง ๆ ของสังคมไทย โดยประเพณีวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงคุณงามความดีอันเกิดจากคติความเชื่อ ถือเป็นสิ่งที่ผู้คนได้ถือปฏิบัติกันมาจนเป็นค่านิยมของสังคมในแต่ละท้องถิ่น นักวิชาการหลายท่านให้ความเห็นเกี่ยวกับความเชื่อว่าเป็น การยอมรับ การนับถือ หรือยึดมั่นในสิ่งใด สิ่งหนึ่งของมนุษย์ทั้งสิ่งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ตาม การยอมรับนับถือนี้อาจมีหลักฐานอย่างเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้ หรืออาจจะไม่มีหลักฐานที่จะนำมาพิสูจน์ก็ได้ (วิญญู ผลสวัสดิ์, 2536) โดยมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องการที่พึ่งเพื่อยึดเหนี่ยวทางจิตใจ จึงต้องพยายามหาสิ่งยึดเหนี่ยวเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต เมื่อเกิดความเชื่อและความศรัทธาก็จะก่อให้เกิดประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ในสังคมตราบจนปัจจุบัน ดังเช่นประเพณีขึ้นเขากระโดงเพื่อขึ้นไปบูชารอยพระพุทธบาทและพระสุภัทรบทพิตร ซึ่งประเพณีดังกล่าวก็เกิดขึ้นจากความเชื่อและความศรัทธาของผู้คนที่มีต่อศาสนา ถือเป็นสิ่งที่พึ่งและเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนในจังหวัดบุรีรัมย์

พระสุภัทรบพิตร : ศูนย์รวมความศรัทธาของชาวบุรีรัมย์

พระสุภัทรบพิตร พระพุทธรูปปางสมาธิ ก่ออิฐถือปูนเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์องค์ใหญ่คู่บ้านคู่เมืองของชาวบุรีรัมย์ ประดิษฐานบนยอดเขากระโดง ภายในเศียรบรรจพระธาตุ หน้าตักกว้าง 12 เมตร ฐานยาว 14 เมตร หันหน้าไปทางทิศเหนือ สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2512 โดยผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ นายสุรวิทย์ บุญญาแสน ในขณะนั้น ร่วมกับพ่อค้า ประชาชน ผู้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสในความคิดและโครงการต่าง ๆ ของหลวงพ่อบุญมา ปัญญาปโชโต อดีตเจ้าอาวาสวัดเขากระโดง ได้ร่วมกันจัดสร้างขึ้นบริเวณยอดเขากระโดงเพื่อให้เป็นที่สักการะของพุทธศาสนิกชนทั่วไป โดยเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จเป็นองค์ประธานประกอบพิธีเจิมและสวมยอดฉัตรพระสุภัทรบพิตร เพื่อความเป็นสิริมงคลและความร่วมเย็นเป็นสุขมาสู่ประชาชนชาวบุรีรัมย์ (ครอบครัวชิดชอบ, 2559) พระสุภัทรบพิตรถือเป็นศูนย์รวมความศรัทธาของชาวบุรีรัมย์ โดยพระพุทธรูปนั้นถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์แทนองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้รับ ความเคารพสักการบูชามาตั้งแต่อดีต โดยสาระสำคัญในการสร้างพระพุทธรูปนั้นก็คือการสร้างเพื่อเป็นสัญลักษณ์ แทนพระพุทธรองค์ สำหรับกราบไหว้สักการะบูชา นับเป็นส่วนที่สำคัญของพระพุทธศาสนา ซึ่งพระพุทธรูปถือว่าเป็นสัมมาสัมพุทธเจดีย์ อันมีความสำคัญและมีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับพุทธศาสนิกชนที่สักการะบูชา เป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาและความดีงามทั้งพุทธภาวะและพุทธคุณ (เสาวณิต วิงวอน และคณะ, 2550) ด้วยเหตุนี้พระสุภัทรบพิตรเปรียบเสมือนพลังแห่งความศรัทธาที่หล่อหลอมขึ้นจากดวงจิตอันบริสุทธิ์ของชาวบุรีรัมย์

ในประเพณีขึ้นภูเขาไฟเขากระโดงซึ่งเป็นประเพณีประจำปีของจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นประเพณีที่ชุมชนสืบทอดมาเป็นระยะเวลายาวนานโดยกลุ่มชนดั้งเดิม กำหนดจัดขึ้นในช่วงเทศกาลเดือน 5 (เทศกาลสงกรานต์) เพื่อให้คนในชุมชนมารวมตัวกันแห่ผ้าฮ้างขึ้นภูเขากระโดง โดยเดินขึ้นบันไดนาค 297 ขั้น เพื่อนำผ้าฮ้างสะไปหม่มพระสุภัทรบพิตร (ศรีนวล แดงภู และคณะ, 2561) ซึ่งประเพณีขึ้นภูเขาไฟเขากระโดงเป็นความเชื่อที่เกิดจากความนึกคิดของคนในอดีตของชาวบุรีรัมย์ ผู้คนในชุมชนมีความเชื่อความศรัทธาจนเกิดเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมา โดยในปัจจุบันประเพณีขึ้นเขากระโดงได้ปรับเปลี่ยนเป็นเทศกาลภูเขาไฟบุรีรัมย์ โดยมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคโลกาภิวัตน์ (อรรถพล จันศรีละมัย, 2564) ประเพณีดังกล่าวยังคงให้ความสำคัญต่อพระสุภัทรบพิตรศูนย์รวมความศรัทธาของชาวบุรีรัมย์ และยังคงสืบทอดกิจกรรมการอัญเชิญผ้าฮ้างสะพระสุภัทรบพิตรขึ้นภูเขาไฟกระโดงจนถึงปัจจุบัน จึงนับได้ว่าองค์พระสุภัทรบพิตรเป็นสัญลักษณ์แห่งความศรัทธาของผู้คนในจังหวัดบุรีรัมย์

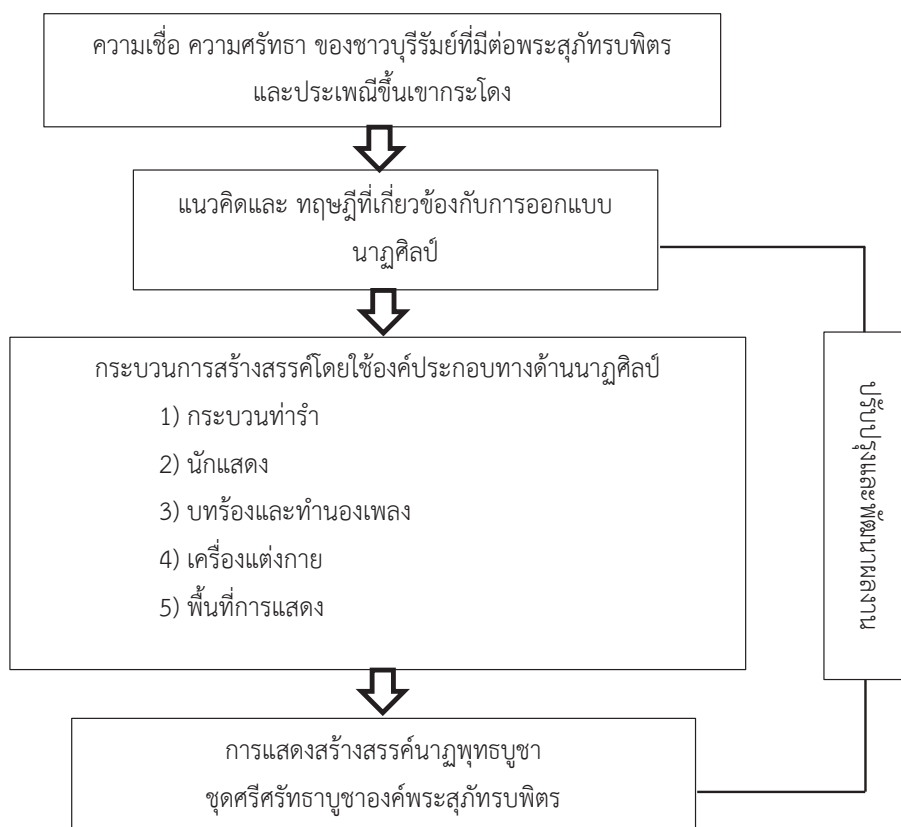
การสร้างสรรค์นาฏพุทธบูชา ชุดศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบพิตร

นาฏศิลป์เป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่สร้างสรรค์สุนทรีย์ทางด้านจิตใจและอารมณ์ให้กับคนในสังคม และมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่สามารถสะท้อนวิถีชีวิตและกิจกรรมของผู้คนในสังคม โดยปัจจัยในการกำเนิดนาฏศิลป์ประการหนึ่งมาจากการเชนบวงสรวงพระเจ้า เพราะมนุษย์ย่อมต้องอาศัยศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจด้วยการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เมื่อเกิดความกลัวสิ่งใดก็ย่อมหันเข้าหาสิ่งที่ตนนับถือว่าศักดิ์สิทธิ์ หรือถ้าต้องการสิ่งใดก็อ้อนวอนให้ช่วยบันดาลให้ได้สมปรารถนา (เรณู โกสินานนท์, 2543) โดยในการสร้างสรรค์นาฏพุทธบูชา ชุดศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบพิตร เป็นการสร้างสรรค์การแสดงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในโอกาสรับบวงสรวงแด่องค์พระ สุภัทรบพิตรที่ประดิษฐาน ณ ปากปล่องภูเขาไฟกระโดง ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ ซึ่งจัดขึ้นในงานเทศกาลภูเขาไฟบุรีรัมย์ ภายใต้ชื่องาน “แห่ผ้าขึ้นภูเขาไฟ น้อมใจไหว้พระใหญ่ ไปเที่ยวลานวัฒนธรรม” ประจำปี 2566 จัดขึ้นในวันที่ 12-13 เมษายน พ.ศ. 2566 โดยสำนักวัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์มีความประสงค์ต้องการให้

สร้างสรรค์การแสดงชุดดังกล่าวขึ้นเพื่อให้ผู้คนในจังหวัดบุรีรัมย์ได้ร่วมกันรำบวงสรวงถวายแด่พระสุภัทรบพิตร การจัดงานในครั้งนี้เป็นความร่วมมือกันระหว่างสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์และที่ทำการปกครองจังหวัดบุรีรัมย์ โดยการสร้างสรรค์นาฏพุทธุบucha ชุดศรีศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบพิตร ใช้กรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ดังนี้

กรอบแนวคิดในการออกแบบสร้างสรรค์นาฏพุทธุบucha ชุดศรีศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบพิตร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์นาฏพุทธุบucha ชุดศรีศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบพิตร
ที่มา : ภูวนัย กาฬวงศ์ (2566)

จากกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์นาฏพุทธุบucha ชุดศรีศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบพิตร ได้ดำเนินการออกแบบการสร้างสรรค์โดยใช้องค์ประกอบทางด้านนาฏศิลป์จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ กระบวนท่ารำ นักแสดง บทร้องและทำนองเพลง เครื่องแต่งกาย และพื้นที่การแสดง

1) **กระบวนท่ารำ** การออกแบบกระบวนท่ารำชุดศรีศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบพิตรนั้น ประดิษฐ์ท่ารำขึ้นโดยคณาจารย์สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ นฤมล จิตต์หาญ อาจารย์ ดร.ชลาลัย วงศ์อารีย์ และอาจารย์ ดร.ภูวนัย กาฬวงศ์ ใช้กระบวนท่ารำพื้นบ้านอีสานในการออกแบบท่ารำ โดยคำนึงถึงความเรียบง่ายของกระบวนท่ารำ เนื่องจากนักแสดงที่ร่วมแสดงในครั้งนี้ส่วนใหญ่

ใหญ่เป็นประชาชนในพื้นที่และละแวกใกล้เคียงเขากระโดง จึงทำให้มีความจำเป็นจะต้องออกแบบกระบวนการทำรำ เพื่อให้เกิด ความเหมาะสมสำหรับนักแสดงเป็นส่วนใหญ่ โดยคำนึงหลักความสำคัญในการออกแบบ ดังนี้

1.1) ออกแบบกระบวนการทำรำโดยคำนึงถึงพื้นฐานความสามารถของนักแสดงเป็นหลัก เพื่อให้เกิด ความพร้อมเพรียงในการแสดง ดังนั้นในการออกแบบกระบวนการทำรำจึงต้องใช้ท่าทางที่ไม่ยากมากจนเกินไป อีกทั้ง ระยะเวลาในการรวมตัวกันของกลุ่มนักแสดงน้อย จึงจำเป็นต้องออกแบบกระบวนการทำรำโดยคำนึงถึงความสามารถ นักแสดงเป็นหลัก

1.2) นักแสดงส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยกลางคนและวัยผู้สูงอายุ การออกแบบกระบวนการทำรำจึงลดทอน กระบวนท่าที่มีการใช้ร่างกายที่ยากเกินไป เช่น การยกขา การกระดกขา เป็นต้น แต่ยังคงมีปรากฏอยู่บ้างในการ แสดง เพียงแต่ลดทอนปริมาณการใช้ร่างกายดังกล่าวให้น้อยลง เพื่อความสะดวกของนักแสดงเป็นหลัก

จากเหตุผลดังกล่าว จึงได้ออกแบบกระบวนการทำรำโดยใช้การตีบทตามคำร้อง เน้นการสื่อความหมายเพื่อ สักการบูชาพระสุภัทรบทพิตร โดยสามารถแบ่งกระบวนการทำรำ ได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ กระบวนท่าออก กระบวนท่ารำ ตามคำร้อง และกระบวนท่ารับ

2) **นักแสดง** การรำศรีศรัทธาบูชาของค์พระสุภัทรบทพิตรเป็นความร่วมมือร่วมใจของทั้งภาครัฐและ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์เพื่อรำถวายเป็นอาามิสบูชาแด่พระสุภัทรบทพิตร ดังนั้นนักแสดงส่วนใหญ่จึงเป็น ผู้คนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยกลางคนและวัยผู้สูงอายุที่มีความศรัทธาใน พระพุทธศาสนา และมีใจรักในด้านการแสดง โดยการรำในครั้งนี้มีผู้ร่วมแสดงจำนวนประมาณ 60 คน ซึ่งถือเป็นการรวมตัวของผู้คนที่มีความมุ่งหมายเดียวกันคือความศรัทธาต่อพระสุภัทรบทพิตรอันเป็นสัญลักษณ์แทนองค์พระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ถือว่าเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของชาวบุรีรัมย์ โดยกระบวนการถ่ายทอดทำรำนั้นคณะอาจารย์ผู้ออกแบบ ทำรำได้ถ่ายทอดและฝึกฝนกระบวนท่าให้แก่กลุ่มนักแสดง อีกทั้งจัดทำเป็นวีดิทัศน์กระบวนท่ารำเพื่อให้สะดวกต่อ กลุ่มนักแสดงในการฝึกฝนและทบทวนกระบวนท่ารำด้วยตนเอง

ภาพที่ 2 นักแสดงรำบวงสรวงชุดศรีศรัทธาบูชาของค์พระสุภัทรบทพิตร

ที่มา : เทศกาลภูเขาไฟ Buriram Volcano Festival ครั้งที่ 4 (2566 : ออนไลน์)

3) **บทร้องและทำนองเพลง** บทร้องและทำนองเพลงออกแบบโดยวางสัดส่วนของจังหวะให้มีระดับ ความเร็วปานกลาง ไม่ช้าและไม่เร็วจนเกินไป เพื่อให้เหมาะสมสำหรับรูปแบบการแสดง ประพันธ์บทร้องโดย

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเสนอ ตริวิเศษ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย และเรียบเรียงทำนองโดย อาจารย์เชาวฤทธิ์ ซาคำไฮ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งคำร้องได้กล่าวถึง ความศรัทธาของผู้คนชาวบุรีรัมย์ที่มีต่อองค์พระสุภัทรบทพิตร โดยมีคำร้องดังนี้

อัญเชิญองค์เทพตามาสถิต	เป็นพยานศักดิ์สิทธิ์ประดิษฐาน
ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมสักการ	ขอโอมอ่านให้สดับประทับทรง
ณ ปากปล่องภูเขาไฟในแห่งนี้	ทิศเหนืออยู่บุรีรัมย์นำบอกบ่ง
“เขากระโดง” ยกอุเทศเจตจำนง	ได้ประสงศ์สร้างพระปฐมมา
นาม “พระสุภัทรบทพิตร”	พระศักดิ์สิทธิ์ “เมืองแปะ” งามเลิศล้ำค่า
พระภูมิพลล้นเกล้าให้ใช้ฉายา	ร้อยอักษรเป็นศักดิ์ศรี “บุรีรัมย์”

4) **เครื่องแต่งกาย** รูปแบบการแต่งกายในการแสดง ได้นำลักษณะการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์และบ่งบอกถึงความเป็นบุรีรัมย์นั่นคือ “ผ้าซิ่นตีนแดง” มาใช้ในการแสดง เนื่องจากเป็นผ้าที่ผู้คนชาวบุรีรัมย์มักจะมีติดบ้านและหาได้ง่าย โดยผ้ามัดหมี่ซิ่นตีนแดงบุรีรัมย์ หรือที่เรียกว่า ซิ่นหมี่ลาว เป็นผ้าเอกลักษณ์ท้องถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการทอด้วยไหมทั้งผืน ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ หัวซิ่น ตัวซิ่น และตีนซิ่น ส่วนหัวซิ่นและตีนซิ่นจะทอเป็นสีแดงสด ส่วนตอนกลางเป็นลายมัดหมี่ โดยสามารถแบ่งรูปแบบการแต่งกายออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

นักแสดงหญิง สวมใส่เสื้อลูกไม้สีขาว และผ้าซิ่นตีนแดง ห่มผ้าสไบสีแดง ประดับตกแต่งด้วยเครื่องประดับสีเงินตามความเหมาะสม ผมเกล้ามวยต่ำหรือทรงผมตามความเหมาะสมของผู้แสดง ทัดดอกไม้ด้านซ้าย

นักแสดงชาย สวมเสื้อแขนยาวสีขาว นุ่งโสร่งผ้าขาวม้า คาดเอวด้วยผ้าซิดสีแดง และสวมเครื่องประดับสร้อยประเก้อมสีเงิน

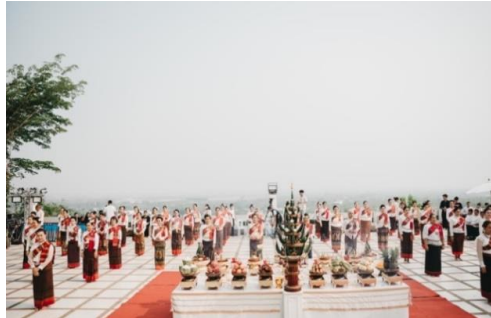

ภาพที่ 3 เครื่องแต่งกายในการรำบวงสรวง ชุดศรีศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบทพิตร

ที่มา : ภูวนัย กาหวงศ์ (2566)

5) **พื้นที่การแสดง** พื้นที่ในการแสดงเป็นสถานที่ที่นักแสดงใช้สำหรับการเคลื่อนไหวร่างกาย การเลือกพื้นที่การแสดงที่เหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ของการแสดงจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ในการแสดง ดังนั้นใน

การแสดงนาฏพทุธบูชาเพื่อบูชาองค์พระสุภัทรบทพิตรจึงได้เลือกใช้พื้นที่ในการแสดง 2 สถานที่ ได้แก่ ลานหน้าบันไดทางขึ้นเขาระโดง และลานด้านหน้าพระสุภัทรบทพิตร เป็นการใช้แนวคิดนาฏศิลป์เฉพาะที่ ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยผ่านกระบวนการและการตีความทางวัฒนธรรมของลักษณะสถานที่นั้น ๆ (ลักษณะ แสงแดด, 2554) ซึ่งทั้ง 2 สถานที่นั้นใช้แสดงตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป โดยพื้นที่ลานบันไดทางขึ้นเขาระโดงจะมีลักษณะเป็นทางยาว ส่วนลานบริเวณหน้าองค์พระจะมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ซึ่งจากพื้นที่การแสดงจึงส่งผลต่อการจัดรูปแบบแถวของนักแสดง

ภาพที่ 4 พื้นที่การแสดงลานหน้าบันไดทางขึ้นเขาระโดงและลานบริเวณหน้าองค์พระ
ที่มา : เทศกาลภูเขาไฟ Buriram Volcano Festival ครั้งที่ 4 (2566 : ออนไลน์)

ศรีศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบทพิตร : การสะท้อนภาพสังคมโดยใช้นาฏศิลป์

นาฏศิลป์เป็นศิลปะประจำชาติที่ควรค่าแก่การรักษา โดยนาฏศิลป์ไม่ได้เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อความบันเทิงเพียงเท่านั้น แต่เกิดขึ้นมาพร้อมกับการสื่อความหมายด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรม ซึ่งถูกสร้างขึ้นมาจากกลไกอันให้เป็นที่ยอมรับเสมือนว่าเป็นธรรมชาติ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการที่คนได้แฝงไว้ด้วยอุดมการณ์ทางมายาคติที่ส่งผ่านด้วยสื่อทางศิลปะและวัฒนธรรม (ประวิทย์ ฤทธิบุญ, 2558) โดยนาฏศิลป์ไม่ได้เป็นเพียงการนำเสนอกระบวนการทำรำเพื่อความบันเทิงใจเพียงอย่างเดียว แต่ยังประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบทของสังคม อาจสะท้อนถึงความเชื่อ ความศรัทธา หรือแม้แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมก็ได้ โดยใช้นาฏศิลป์เป็นสื่อในการสะท้อนภาพ ซึ่งภาพสะท้อนสังคมในการดำรงชีวิตของมนุษยชาตินั้นไม่เพียงแต่จะอาศัยอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่ม ๆ เท่านั้น หากแต่ยังต้องอาศัยการพึ่งพาเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน ในอดีตนาฏศิลป์เป็นศิลปะการแสดงที่มีความเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก แสดงออกในรูปแบบของวรรณกรรม บทละคร ผู้แสดงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดสุนทรียะและทำให้ผู้ชมเกิดจินตนาการ ล้วนมีบทบาทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของผู้คนมาตั้งแต่อดีต สื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ในสังคมในแต่ละยุคสมัย

ปัจจุบันนาฏศิลป์ถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนภาพของสังคมได้เป็นอย่างดี เพราะนอกจากจะเป็นสื่อที่ใช้เพื่อความบันเทิงแล้ว นาฏศิลป์ยังเป็นสื่อเพื่อสะท้อนภาพต่าง ๆ ของสังคมได้เป็นอย่างดี การร่ายวงสรวงชุดศรีศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบทพิตรนับเป็นการแสดงที่สามารถสะท้อนภาพของสังคมและกิจกรรมของผู้คนในสังคมได้เป็นอย่างดี เป็นประจักษ์พยานแสดงให้เห็นถึงความเชื่อความศรัทธา ความร่วมมือร่วมใจของผู้คนในชุมชน ประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชาวบุรีรัมย์

1) **สะท้อนถึงความเชื่อและความศรัทธาของชาวบุรีรัมย์ต่อพระสุภัทรบพิตร** ความเชื่อและความศรัทธาเป็นมูลเหตุให้มีการพัฒนาชีวิตและสังคม สิ่งที่เกิดขึ้นจะสื่อออกมาทางวัฒนธรรมซึ่งแสดงออกในรูปแบบของประเพณีหรือพิธีกรรมต่าง ๆ ของสังคมไทย เช่นเดียวกับการรำบวงสรวงชุดศรีศรัทธาบูชาของค์พระสุภัทรบพิตรที่เกิดจากความศรัทธาของชาวบุรีรัมย์ที่มีพระสุภัทรบพิตรที่เปรียบเสมือนเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวบุรีรัมย์ และเป็นศูนย์กลางแห่งความศรัทธาของชาวบุรีรัมย์ จากความศรัทธาจึงได้เกิดการรวมกลุ่มของผู้คนที่ต้องการแสดงความศรัทธาโดยใช้นาฏศิลป์เป็นสื่อกลาง ซึ่งตั้งแต่โบราณกาลนาฏศิลป์ก็ใช้บวงสรวงพระเจ้า เพราะมนุษย์ย่อมต้องอาศัยศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจด้วยการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เมื่อเกิดความกลัวสิ่งใดก็ย่อมหันเข้าหาสิ่งที่ตนนับถือว่าศักดิ์สิทธิ์

2) **สะท้อนถึงความร่วมมือร่วมใจของผู้คนในชุมชน** ในการดำเนินกิจกรรมการรำบวงสรวงชุดศรีศรัทธาบูชาของค์พระสุภัทรบพิตรเป็นความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ทั้งภาครัฐและประชาชนเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความศรัทธาต่อพระสุภัทรบพิตร กิจกรรมดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือร่วมใจของผู้คนในชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งการฝึกซ้อมที่ผู้ร่าจะต้องมีใจรักทางด้านนาฏศิลป์ ทั้งกลุ่มคณะผู้จัดงานที่ดำเนินงานให้มีกิจกรรมดังกล่าวขึ้น การร่วมมือร่วมใจของกลุ่มนักแสดงกว่า 60 คน ในการฝึกซ้อมเพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ดังนั้นการรำบวงสรวงในครั้งนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือร่วมใจของผู้คนในสังคมได้เป็นอย่างดีทั้งกลุ่มผู้คนที่ร่วมมือร่วมใจในการฝึกซ้อม และกลุ่มผู้จัดงานที่ร่วมมือร่วมใจสืบสานประเพณีงานขึ้นเขากระโดงให้คงอยู่สืบต่อไป

3) **สะท้อนถึงประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม** ประเพณีวัฒนธรรมล้วนเป็นกิจกรรมที่มีการปฏิบัติสืบเนื่องกันมา เป็นเอกลักษณ์และมีความสำคัญต่อสังคม แสดงถึงความเจริญงอกงามและศีลธรรมอันดีของผู้คนในสังคม สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้คนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อและความศรัทธาที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่นเดียวกับการรำบวงสรวงชุดศรีศรัทธาบูชาของค์พระสุภัทรบพิตร ที่สะท้อนให้เห็นถึงความศรัทธาของผู้คนที่มื่อพระสุภัทรบพิตรที่ประดิษฐานอยู่บนเขากระโดง จนเกิดกลายเป็นประเพณีขึ้นเขากระโดงที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ภายใต้การแสดงทางนาฏศิลป์ที่นอกจากจะมีไว้เพื่อความบันเทิงเรีงใจแล้วนั้นยังแฝงไปด้วยประเพณีวัฒนธรรมอันดีของผู้คนอีกด้วย

4) **สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดบุรีรัมย์** อัตลักษณ์เป็นเครื่องมือทางความคิดสำหรับการสร้างความเข้าใจร่วมกัน และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างคนในสังคมโดยผ่านการแสดงออกทั้งในระดับบุคคล สังคม วัฒนธรรม ในการบ่งบอกให้สังคมหรือบุคคลภายนอกได้รับรู้ภาพลักษณ์ ความเป็นตัวตน และวิถีชีวิต โดยในการแสดงชุดศรีศรัทธาบูชาของค์พระสุภัทรบพิตรได้นำผ้าพื้นเมืองของจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีชื่อเสียงและเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นบุรีรัมย์ได้เป็นอย่างดี นั่นก็คือ “ผ้าขิ่นตีนแดง” มาใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการแสดง ซึ่งถือเป็นการเผยแพร่อัตลักษณ์อันโดดเด่นให้ผู้ได้รับชมผ่านการแสดงนาฏศิลป์อีกทางหนึ่ง นอกจากนั้นผู้คนในยุคปัจจุบันสามารถรับรู้ข่าวสารได้รวดเร็วผ่านทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย รูปภาพและวีดิทัศน์การแสดงที่แพร่กระจายไปยังช่องทางต่าง ๆ โดยการใช้นาฏศิลป์ที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชุมชนผ่านองค์ประกอบของนาฏศิลป์ ถือเป็นการสะท้อนภาพของสังคมได้อีกทางหนึ่ง ทั้งอัตลักษณ์การแต่งกาย และประเพณีวัฒนธรรมที่ร่วมสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 5 การรำบวงสรวงชุดศรีศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบพิตร

ที่มา : ภูวนัย กาฬวงศ์ (2566)

ภาพที่ 6 การรำบวงสรวงชุดศรีศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบพิตร

ที่มา : ภูวนัย กาฬวงศ์ (2566)

บทสรุป

จากความเชื่อและความศรัทธาของชาวบุรีรัมย์ที่มีต่อพระสุภัทรบพิตร ซึ่งถือเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองและศูนย์รวมความศรัทธาของชาวบุรีรัมย์ สู่การแสดงสร้างสรรค์นาฏพหุบุชา ชุดศรีศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบพิตร เพื่อใช้ในการบวงสรวงพระสุภัทรบพิตร โดยความเชื่อและความศรัทธาของผู้คนเป็นมูลเหตุให้เกิดการแสดงออกที่สื่อออกมาทางวัฒนธรรมซึ่งแสดงออกในรูปแบบของประเพณีหรือพิธีกรรมต่าง ๆ การรำบวงสรวงชุดศรีศรัทธาบูชาองค์พระสุภัทรบพิตรเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในเทศกาลภูเขาไฟบุรีรัมย์ ภายใต้ชื่องาน “แห่ผ้าขึ้นภูเขาไฟ น้อมใจไหว้พระใหญ่ ไปเที่ยวลานวัฒนธรรม” ประจำปี 2566 จัดขึ้นในวันที่ 12-13 เมษายน พ.ศ. 2566 โดยใช้กระบวนการสร้างสรรค์การแสดงผ่านองค์ประกอบทางด้านนาฏศิลป์ทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กระบวนท่ารำ 2) นักแสดง 3) บทร้องและทำนองเพลง 4) เครื่องแต่งกาย และ 5) พื้นที่การแสดง ซึ่งการแสดงในครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากผู้คนชาวจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีความศรัทธาต่อพระสุภัทรบพิตรและมีใจรักทางด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมมือร่วมใจกันแสดงออกถึงความศรัทธาโดยใช้นาฏศิลป์เป็นสื่อกลาง ในปัจจุบันปฏิเสธไม่ได้เลยว่านาฏศิลป์มิใช่เป็นแค่เรื่องมือที่ให้ความบันเทิงเพียงอย่างเดียว แต่ยังสามารถสะท้อนภาพต่าง ๆ ของสังคมได้อีกทางหนึ่ง การรำบวงสรวงในครั้งนี้ก็เช่นกันสามารถสะท้อนถึงความเชื่อและความศรัทธาของชาวบุรีรัมย์ที่มีต่อพระสุภัทรบพิตร

เพราะมนุษย์ต้องอาศัยศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือใจของผู้คนชาวบุรีรัมย์ที่ร่วมกันฝึกซ้อมกระบวนทำรำเพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมอันดีและอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชาวบุรีรัมย์ผ่านประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน และเครื่องแต่งกายที่เป็นอัตลักษณ์อันโดดเด่นอีกด้วย ซึ่งการรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามเหล่านี้เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดความรักสามัคคีของผู้คนในท้องถิ่น ถือเป็น การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในสังคมควบคู่กับการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่จะส่งต่อคุณค่าของมรดกทางสังคมใน การดำรงชีวิตให้คนรุ่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ครอบครัวชิดชอบ. (2559). *บุรีรัมย์ : ที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพคุณแม่ละออง ชิดชอบ*. ม.ป.ท: ม.ป.พ.
- दनัย ไชยโยธา. (2538). *ลัทธิ ศาสนาและระบบความเชื่อกับประเพณีนิยมในท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเดียน สโตร์.
- เทศกาลภูเขาไฟ Buriram Volcano Festival ครั้งที่ 4. 2566. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/profile.php?id=100077119929027>.
- ธนวรรณ นิธิปภานันท์. (2558). *กระบวนการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เพลินวาน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. (ปริญญาานิพนธ์ ปริญญาดุขฎิบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสหวทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นิพัทพงษ์ พุมมา. (2555,มกราคม-ธันวาคม). การโยทหาอดีตในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย. *วารสารอารยธรรมศึกษา* โขง-สาละวิน, 3(ฉบับพิเศษ),54.
- ประวิทย์ ฤทธิบุญ. (2558). *นาฏศิลป์ไทย: สื่อทางวัฒนธรรมที่มีกว่าความบันเทิง*. สืบค้นจาก <http://www.repository.rmutt.ac.th/handle/123456789/2288>.
- เรณู โกศินานนท์. (2543). *นาฏศิลป์ไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- ลักขณา แสงแดง. (2554). *การสร้างสรรคันาฏศิลป์ที่สะท้อนจริยธรรมการวิจัยนาฏศิลป์*. (ปริญญาานิพนธ์ ปริญญาดุขฎิบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,กรุงเทพฯ.
- วิญญู ผลสวัสดิ์. (2536). *พิธีกรรมการเลี้ยงผีบรรพบุรุษของชาวผู้ไท ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร*. (ปริญญาานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, มหาสารคาม.
- ศรีนวล แดงภู และคณะ. (2561, กันยายน-ธันวาคม). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการวัฒนธรรม: กรณีศึกษา ประเพณีขึ้นภูเขาไฟเขากระโดง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารรมยสาร*, 16(3), 1-18.
- สุมนหา คณาเจริญ. (2548, มิถุนายน). ศรีธาธานพระพุทธรูปศาสนา. *วารสารวงการครู*, 2(18), 98-101.
- เสาวณิต วิงวอนและคณะ. (2550). *ตำราพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ตามพระมติ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมาณุชิตชิโนรส*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- อรรถพล จันทรศรีละมัย. (2564). *ประเพณีประดิษฐ์กับการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม ในงานเทศกาลภูเขาไฟบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์*. (ปริญญาวิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปกรรมมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.